

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเครื่องมือในการเตรียมประชากรให้มีคุณภาพคือการศึกษาการจัดการศึกษาของชาตินั้นจะต้องสอดคล้องกับนโยบายทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองถ้ามีการเปลี่ยนแปลงระบบทั้งสามการจัดการศึกษาของชาติก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยแต่ละสังคมจะมีแนวทางในการจัดการศึกษาต่างกันเพราะระบบทั้งสามไม่เหมือนกันแนวความคิดหรือความเชื่อในการจัดการศึกษาก็คือปรัชญาการศึกษาซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาจะยึดแนวทางในการจัดการศึกษาหรือปรัชญาของการศึกษาต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของสังคมและสถานการณ์ทางสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยการจัดการศึกษาของประเทศใดถ้าไม่ยึดการศึกษาที่ถูกต้องก็ไม่มีทางที่จะทำให้ประเทศเจริญไปสู่เป้าหมายที่ต้องการปรัชญาการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศ [1]

การพัฒนาประเทศให้อยู่ในฐานะที่พึ่งพาตนเองได้ไปสู่การแข่งขันได้ในระดับนานาชาติและสร้างความยั่งยืนให้กับประเทศมีองค์ประกอบที่เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหลายอย่างองค์ประกอบที่นับว่าเป็นหัวใจหลักอย่างหนึ่งคือ "การวิจัย" เพราะ "การวิจัย" เป็นการสร้างและพัฒนาความรู้ที่ทำให้มีแนวทางวิธีการที่พัฒนาประเทศได้เร็วประหยัดงบประมาณและสิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรน้อยกว่า อานนท์ บุญยะรัตเวช [2]

อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และบรรจุภัณฑ์มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรงดังจะเห็นได้จากการใช้อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมนี้เป็นตัวบ่งชี้ภาพรวมการขยายตัวของเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมต่างๆ อุตสาหกรรมการพิมพ์ไทยในภาพรวม ประกอบด้วย 4 กลุ่มธุรกิจ คือกลุ่มธุรกิจสิ่งพิมพ์ทั่วไป กลุ่มธุรกิจบรรจุภัณฑ์กลุ่มธุรกิจการพิมพ์สกรีน และกลุ่มธุรกิจสนับสนุนการพิมพ์ ได้แก่ธุรกิจก่อนการพิมพ์ เช่น การทำอาร์ตเวิร์คและการแยกสี ธุรกิจหลังการพิมพ์หรือการทำงานหลังพิมพ์ซึ่งมีผู้ประกอบการรวม 13,707 กิจการ ประกอบด้วยสถานประกอบการสิ่งพิมพ์ทั่วไป 3,402 กิจการ บรรจุภัณฑ์ 1,187 กิจการ โรงงานกล่อกลูกฟูก 660 กิจการ และพิมพ์สกรีน 10,000 กิจการ แบ่งเป็นสัดส่วนธุรกิจขนาดเล็ก ร้อยละ 85 ธุรกิจขนาดกลาง ร้อยละ 10 และธุรกิจขนาดใหญ่ ร้อยละ 5 รวมมูลค่าตลาดประมาณ 350,000 ล้านบาทส่งออกทางตรง 50,000 ล้านบาทส่งออกทางอ้อมที่พ่วงไปกับผลิตภัณฑ์ส่งออกที่ต้องใช้บรรจุภัณฑ์งานพิมพ์ 300,000 ล้านบาท มีแรงงานทั้งหมด 120,000 คน ในปี 2553การพิมพ์ไทยมีมูลค่ารวมกันทั้งสิ้นประมาณ 350,000 ล้านบาท หรือ ประมาณ 3.5% ของ GDP (Gross Domestic Product)หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและมีอัตราการเติบโต

ประมาณ 1.5 – 2.0 เท่าของ GDP เดิมโดยมียอดการส่งออกโดยตรงประมาณ 50,000 ล้านบาท และ ยอดการส่งออกทางอ้อมประมาณ 300,000 ล้านบาท [3]

ในปัจจุบันความต้องการใช้สิ่งพิมพ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างจุดขายของสินค้ามีมากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งยังมีความต้องการในการลดต้นทุนการผลิตลงทำให้ภาครัฐและเอกชนของไทยมีความจำเป็นต้องเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่างๆและรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยขาดนักวิจัยและพัฒนา หรือมีไม่เพียงพอที่จะสามารถพัฒนาเพื่อแข่งขันในตลาดโลกได้

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยใช้งบประมาณลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในปี 2539 จาก 5,528 ล้านบาท เป็น 21,493 ล้านบาท แต่ยังคงน้อยอยู่ คิดเป็นประมาณร้อยละ 0.24 ต่อจีดีพี อีกทั้งประสิทธิภาพ Research and Development (R&D) ของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับอีก 47 ประเทศทั่วโลกแล้ว ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก แม้ว่าจะมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นทุกปีก็ตาม โดยปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 57 ซึ่งเหนือกว่าประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เพียง 2 ประเทศเท่านั้น และถึงแม้จะเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่มีการลงทุนใกล้เคียงกัน เช่น แอฟริกาใต้ หรือเพิ่มงบวิจัยของไทยให้เท่ากับประเทศอื่น เช่น มาเลเซีย ไทยก็ยังมีประสิทธิภาพ R&D ที่ได้ต่ำกว่าประเทศนั้นๆ ด้านจำนวนนักวิจัยปัจจุบันมีเพิ่มขึ้นมาประมาณ 3 เท่า คือจาก 12,853 คนในปี 2539 เป็น 37,102 คนในปี 2552 แต่สัดส่วนของนักวิจัยต่อประชากร 1 ล้านคนของไทยก็ยังถือว่าน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยล่าสุด ในปี 2552 มีนักวิจัย 589 คนต่อประชากร 1 ล้านคน สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ [4]

เป็นที่ยอมรับกันในสากลว่า มหาวิทยาลัยต้องเป็นต้นกำเนิดของการวิจัย และต้องเน้นภาระหน้าที่เรื่องการวิจัย เพราะการวิจัยเป็นการสร้างองค์ความรู้ หากไม่มีการวิจัย ก็จะขาดทุนทางปัญญา ในโลกยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ทุนทางปัญญาถูกเปลี่ยนไปเป็นนวัตกรรมซึ่งกลายเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของธุรกิจและระบบเศรษฐกิจ ยัมนวัตกรรมที่เกิดจากความรู้ระดับสูง ผลิตภัณฑ์นั้นก็ยังมีมูลค่าเพิ่มสูง ส่งผลต่อความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจในที่สุด เมื่อประเทศไทยขาดนวัตกรรม จึงเสียเปรียบทางเศรษฐกิจอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งหมดนี้ เกิดมาจากระบบการศึกษาที่มีความอ่อนแอด้านการวิจัย ภาวิช ทองโรจน์ [5]

จะเห็นได้ว่าการวิจัยมีส่วนอย่างมากในการพัฒนาประเทศ สร้างองค์ความรู้ แก้ไขปัญหา พัฒนาคน ซึ่งในแต่ละประเทศล้วนมีผลงานวิจัย เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญเติบโตของประเทศ ประเทศไทยเองก็มีการส่งเสริมนักวิจัย ให้มีเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะร่วมกันสร้างงานวิจัยที่ดี มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศ แต่ในปัจจุบันนักวิจัยในประเทศไทยยังมีน้อย และส่วนใหญ่ก็ยังกระจุกกันอยู่ในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ การส่งเสริมนักวิจัยหน้าใหม่ที่แตกต่างกันในด้านสภาพแวดล้อม พื้นที่ การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ จึงเป็นสิ่งที่ควรถูกส่งเสริม เพื่อที่จะมีงานวิจัยในเรื่องราวใหม่ๆ เพิ่มเติมหรือแตกต่างจากเดิม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถือได้ว่าเป็นภาคที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศ และได้มีการลงทุนเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศและเปิดประชาคมอาเซียน ด้วยยุทธศาสตร์ที่มีพื้นที่มาก ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ระบบโลจิสติกส์มีความสะดวกรวดเร็ว กลุ่มทุนจึงเริ่มขยายการลงทุนไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น

เพื่อตอบสนองและส่งเสริม นักวิจัยไทยสู่ตลาดโลก พร้อมทั้งจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงช่องทางที่จะสามารถเพิ่มแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มนักวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศได้ต่อไป การศึกษานักวิจัยครั้งนี้จึงอาจเป็นช่องทางในการศึกษาเพื่อเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ เพื่อขยายโอกาสที่จะสามารถเพิ่มนักวิจัยหน้าใหม่ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่มีประโยชน์และคุณภาพที่เกิดขึ้น ที่จะสามารถนำงานวิจัยมาพัฒนาวงการพิมพ์ และประเทศชาติอีกต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย หลักสูตรปริญญาตรีที่มีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการพิมพ์หรือบรรจุภัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ

1.3 สมมติฐานของงานวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ของภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถทราบถึงข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ส่งผลต่อ ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา
2. สามารถทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา
3. สามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาระบบการจัดการ หลักสูตร การเรียนการสอน และแนวทางในการศึกษาต่อ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในเรื่องอื่นๆต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์หรือบรรจุภัณฑ์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อโดยการทดลองครั้งนี้มีการกำหนดขอบเขตของงานวิจัยดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย ในสถานศึกษาที่เป็นมหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาตรี ที่มีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ จำนวน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 208 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(purposive sampling) วรรณิ แกมเกตุ [6] ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบกลับมาของแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 196 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

1. ตัวแปรต้น

- 1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ เพศ สถานศึกษา เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม จำนวนพี่น้องในครอบครัว ผู้ที่เคยเรียนปริญญาโทในครอบครัว
- 1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง คือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพผู้ปกครอง ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา และรายได้เฉลี่ยโดยรวมต่อเดือนของครอบครัว
- 1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ สถานที่ในการศึกษา ช่วงเวลาในการเรียน

2. ตัวแปรตาม คือ ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ของสาขาวิชา เทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์

3. ตัวแปรควบคุม คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย ในมหาวิทยาลัยที่มีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การทำวิจัยจะศึกษาผลจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของผู้ที่สนใจเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ติดต่อเท่านั้น

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทครั้งนี้ จะศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย ในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น
2. ความต้องการในการศึกษาต่อ และทัศนคติเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ขึ้นอยู่กับเวลา และคุณลักษณะทางจิตวิทยา เมื่อแปรเปลี่ยนไปความต้องการและทัศนคติอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มประชากร คือ สมาชิกทั้งหมดที่อยู่ในกรอบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย ซึ่งในที่นี้ใช้กลุ่มประชากรที่มาจาก จำนวนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย ในมหาวิทยาลัยที่มีสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ติดต่อ

กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนย่อยหรือกลุ่มย่อยที่เราสุ่มหรือเลือกมาจากกลุ่มประชากร ซึ่งในที่นี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น ที่ได้จากกลุ่มประชากร

ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศิลปะวิทยาการเฉพาะด้าน หรือผู้สอนผู้มีความชำนาญ ซึ่งเป็นผู้ที่จะสามารถ ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของเครื่องที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัย คือ เหตุที่ทำให้เกิดผลที่ตามมา ในที่นี้หมายถึงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษา ที่จะส่งผลกระทบต่อความต้องการ และความหวังในการศึกษาต่อ

ความต้องการ คือ ความอยาก ในที่นี้หมายถึงความอยาก ในการที่จะศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อความต้องการในด้านอื่น เช่น ความรู้ เงินทอง การเคารพนับถือ

ปัญหา คือ สภาพที่เป็นความขัดแย้งกันระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างจริง กับสิ่งที่คาดหวัง ซึ่งในงานวิจัยคาดหวังถึงการพัฒนาประเทศโดยเพิ่มการวิจัยและพัฒนา แต่ขัดกับความเป็นจริงที่ ขาดแคลนนักวิจัยและพัฒนา การขาดการส่งเสริม งบประมาณที่จะนำมาทำการวิจัย

พื้นที่ติดต่อ คือ จังหวัดที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมี 3 จังหวัดคือ ชัยภูมิ ขอนแก่น และบุรีรัมย์